

Openoffice, föreläsningssanteckningar

Henrik Lindgren, 2002

Angående dessa föreläsningssanteckningar.

Att hantera en ordbehandlare klarar de flesta av ganska snabbt, speciellt de med dagens väl utvecklade pek och klick gränssnitt. Openoffice är ett sådant. För Openoffice finns det redan mycket väl utvecklad dokumentation dels via [URL:en](#) angiven sist i dessa anteckningar men också via applikationens egna Help-meny. Dessa anteckningar kommer alltså inte ta upp något alls om hur man gör saker i Openoffice, utan det hänvisas istället till föreläsningen eller applikationen själv. Metoden för att lyckas med att lära sig sin ordbehandlare handlar mycket om att kunna betydelsen av de engelska orden för olika ordbehandlingsrelaterade ämnen.

Vad dessa sparsamma anteckningar dock tar upp är främst HUR man gör (oavsett ordbehandlare) för att skriva ett dokument som är enkelt att byta utseende på! Då det är på den punkten 70% av alla glada personer som skriver dokument gör fel.

Vad är Openoffice?

Openoffice är ett samlingsnamn för olika så kallade kontorsapplikationer såsom ordbehandlare, kalkylprogram, mailläsare etc... Ordbehandlaren i Openoffice kallas Openoffice Writer, och det är den man främst stöter på när man startar Openoffice.

Openoffice gick från början under namnet Staroffice och utvecklades av StarDivision. När Sun kände av konkurrensen från Microsoft och deras Office-paket (ordbehandlare, kalkylbladsprogram etc) beslöt man sig för att försöka konkurrera med ett eget Office-paket. Vad man då gjorde var att helt enkelt köpa upp StarDivision. Sedan dess har man beslutat sig för att dela med sig av källkoden och numera bedrivs utvecklingen av en organisation som kallar sig för openoffice.org.

Allmänt om dokumentformat.

Ett dokumentformat är något som beskriver hur ett dokument skall se ut. HTML är en typ av dokumentformat. Olika så kallade taggar beskriver hur texten i dokumentet skall representeras på skärmen. HTML-läsaren läser taggarna och visar texten i fetstil eller kursiv. HTML sparas som ren text, både taggar och självaste dokumenttexten. Använder man program som Openoffice Writer eller Word (i Windows) sparas informationen om hur dokumenten skall se ut i speciella format utvecklade av dem som bygger applikationen man tolkar formatet i. En .doc fil, ett dokument sparad i Word-format är alltså inte läsbar som ren text till skillnad från HTML. Olika dokumentformat kräver olika tolkare, precis om olika bildformat kräver olika bildvisare, för att man skall kunna se och ändra i dem.

Varför openoffice?

Valet av Openoffice Writer är gjort på följande grunder:

1. Det kostar inget, vilket är positivt för en student!
2. Det finns till mängder av olika Operativsystem och plattformar såsom Linux, Windows, Mac OS X, Solaris.
3. Punkt 1 och 2 borgar för att man enkelt kan dela dokumentet med andra personer som kör andra OS och alla kommer kunna ändra i dokumentet inte endast läsa det (som med PS och PDF). Man slipper också bekymret med att man endast kan skriva sitt dokument på skolan eller endast hemma för det är endast där man har rätt applikation.
4. Openoffice Writer klarar att läsa Word-dokument.

Nackdelen då? Openoffice är inte lika väl utvecklat som tex Word (windows) eller Framemaker (Windows, Unix). Att skriva matematiska formler kan vara ett lite krångligt kapitel beroende på ens tidigare erfarenheter av olika ordbehandlare.

Alternativ? Word är helt klart ett alternativ men då begränsar man sig till att tro att alla kör Windows (långt ifrån sant). Framemaker är ett annat alternativ som håller plattformsvalet öppet, men utvecklingen av detta planeras läggas ner och normalt sett kostar det pengar att äga det (Chalmers har dock speciella licenser åt studenter). Latex är ett tredje alternativ. Latex liknar HTML och finns kostnadsfritt till alla plattformar. Det genererar snygga dokument och kan verkligen producera matematiska formler på ett snyggt sätt. Nackdelen är att det inte direkt uppskattas av studenter som metoden att framställa dokument i pga att det just liknar HTML. Det tar tid att bygga ett dokument i Latex. Tröskeln att lära sig Latex är ganska hög.

Att starta openoffice.

1. Skriv: openoffice (vid prompten i ett xterm fönster)
2. Klicka Yes, Next och Yes...
3. Fyll i dina uppgifter om du vill eller välj next.
4. Välj "Workstation installation".
5. Openoffice kom mer installera delar av sig själv lokalt i ditt hembibliotek och ta upp några enstaka bytes från din quota.
6. Gå ner i biblioteket det installerade sig i och starta det genom: ./soffice

Hur man skriver ett dokument.

Att skriva ett dokument kan de flesta göra Tyvärr gör många det via metoden att markera en bit text (tex en blivnade rubrik) och välja "fetstil", typsnittsstorlek etc. Sådär fortsätter man sedan genom hela dokumentet. Den roliga biten i att utforma dokumentetsutseende på detta sätt är att när man sedan vill ändra tex alla rubrikersutseende, så får man göra det per rubrik. Den korrekta metoden som sparar timmar av arbete i slutändan kallas styckeutformningar (paragraphs). En styckeutformning beskriver hur ett stycke text skall se ut tex typsnittsstorlekstorlek, fetstil etc. Man kan säga att en styckeutformning samlar upp olika

attribut för hur en text skall se ut. Genom att konsekvent använda samma styckeutformning på alla rubriker igenom ett dokument kan man enkelt i efterhand justera rubrikernas utseende genom att ändra på styckeutformningen.

För att styckeutformningen skall utnyttjas till sin fulla kapacitet och därmed skapa förutsättningen för att man får ett dokument som man enkelt kan ändra utseende (och där utseendet är konsekvent dokumentet igenom) på skall man inte använda nyrad (retur) för att skapa mellanrum mellan stycken av text (rubriker, brödtext..). Det enda det gör är att fördärva dokumentet. Nyrad används för att avsluta ett stycke och påbörja ett nytt, vill man ha extra mellanrum däremellan (text mellan rubrik och brödtext) använder man styckeutformningen för rubriken eller brödtexten för detta ändamål.

En annan sak att tänka på är placering av bilder, matematiska formler etc i texten. Deras placering styrs av en så kallad kopplad ram (anchored frame). Genom att justera inställningarna för denna (syns som ett ankar i dokumentet) kan man få bilden att följa texten. Ligga kvar långt från den text som tillhör bilden eller liknande effekter. Det hela beror på om man vill ha en referens till bilden från texten eller att texten till bilden skall ligga exakt vid bilden.

Detta är de två allra främsta sakerna att tänka på när man skriver sina dokument, det är detta som urskiljer ”proffset” från amatören och minuter från dagar för dokumentskrivande.

Att hitta hjälp.

Enklaste sättet att få reda på hur man gör saker i Openoffice Writer är att använda dess hjälp meny. Man kan också testa länken nedan och deras dokumentation samt FAQ.

Relevanta länkar

- [Openoffice \(www.openoffice.org\)](http://www.openoffice.org)